

# تحلیل محتوای وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی

زهره نیکخواه<sup>۱</sup>

## چکیده

در این پژوهش ۱۱۶ وبلاگ کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی با استفاده از روش تحلیل محتوا مورد بررسی قرار گرفته‌اند. زمینه موضوعی یادداشت‌های ارسالی و همچنین نظرات بیانگر این واقعیت است که بیش‌ترین یادداشت‌های ارسالی در وبلاگ‌ها مربوط به موضوع چاپ و نشر و بیش‌ترین نظرات در وبلاگ‌ها، موضوعات متفرقه است. بیش‌ترین تعداد پیوندها مربوط به پیوندهای درون‌متنی است و بیش‌ترین سرویس‌های وبلاگ‌نویسی مورد استفاده بلاگفاست. در بررسی امکانات وبلاگ‌نویسی، مشخص شد خروجی فید بیش از سایر امکانات وبلاگ‌نویسی مورد استفاده قرار گرفته است.

## کلیدواژه‌ها

وبلاگ، کتابداری و اطلاع‌رسانی، وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی، کتابداران وبلاگ‌نویس، تحلیل محتوا.

## مقدمه

شگفت‌انگیزترین رویداد دنیای امروز، سرعت بی‌سابقه تغییرات است. هیچ‌گاه در زمان‌های گذشته، شرایط زندگی گروه‌های وسیعی از جوامع بشری با چنین سرعتی دستخوش دگرگونی نبوده است. به‌گونه‌ای که امروزه تمام جوامع بشری و تمام زمینه‌های تجربیات انسانی با این تغییرات پرشتاب درگیرند. اما آنچه که زمینه چنین تغییرات و تحولات

ژرف و شگرفی را پدید آورده و این برهه از تاریخ را واجد برجستگی و اهمیت فوق‌العاده ساخته، دستاوردهای تکنولوژیک جدید و متأخر بشری است. دستاوردهایی که به عنوان تکنولوژی‌های نوین ارتباطی - اطلاعاتی شناخته می‌شوند. اما در این میان، اینترنت تنها یک ابداع نوین تکنولوژیک نیست. اینترنت تنها سنخ جدیدی از فن‌آوری به‌شمار نمی‌آید، بلکه آشکارا بیان‌کننده ماهیت و روح

۱. کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشکده علوم اقتصادی znikkhah@yahoo.com

تکنولوژی است (۱۰).

شروع و گسترش شبکه اینترنت به اواخر دهه ۱۹۶۰ میلادی، زمانی که ارتباط شبکه‌ای، بین چند شبکه کوچک و تعداد کاربران محدود و خاص بود، بازمی‌گردد (۱: ۱). بعد از پیدایش اینترنت هرازگاهی شاهد ظهور جریان‌هایی نو در شبکه عظیم اینترنت هستیم. یکی از جریان‌هایی که در خلال سال‌های گذشته عمومیت یافته، پدیده وبلاگ و وبلاگ‌نویسی بوده و حجم وسیعی از اطلاعات و محتوای موجود در اینترنت مربوط به وبلاگ‌هاست. به‌تازگی اعلام شده که در هر ثانیه یک وبلاگ خلق می‌شود. تازه‌ترین گزارش تکنوراتی، موتور جستجویی که تحولات وبلاگ‌ها را تعقیب می‌کند، اعلام می‌دارد که تاکنون توانسته است چهارده میلیون و دویست هزار وبلاگ را ردیابی نماید. این گزارش با استناد به آمارهای قبلی خود می‌گوید که هر پنج ماه، شمار وبلاگ‌ها به‌طور میانگین دو برابر می‌شود (۷).

در ایران، وبلاگ‌نویسی از آبان ماه سال ۱۳۸۰ ایجاد شد و تاکنون از رشد شتابانی نیز برخوردار بوده است. به‌طوری‌که حتی وبلاگ‌های فارسی در یک برهه زمانی رتبه چهارم تعداد وبلاگ‌ها را در اینترنت به خود اختصاص دادند (۵). و هم اکنون، بر اساس آمارهای موجود ۶۴ هزار وبلاگ با محتوای فارسی در شبکه جهانی اینترنت وجود دارد (۶: ۶۸).

### بیان مسئله

چندین سال از ظهور وبلاگ‌ها می‌گذرد و

نگاهی به راهنماهای وبلاگ‌های کتابداری ایرانی نشان می‌دهد روزبه‌روز بر تعداد وبلاگ‌هایی که توسط کتابداران به زبان فارسی ایجاد می‌شود، افزوده می‌گردد. به واسطه پژوهش حاضر، می‌توان پراکندگی موضوعی وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی را مشخص کرد. به این ترتیب می‌توان تصویری روشن از حوزه‌های مورد علاقه کتابداران وبلاگ‌نویس و خوانندگان وبلاگ‌های کتابداری را ارائه نمود و این محققان، استادان و دانشجویان را از وضعیت محتوای تولید شده در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی آگاه کرد. همچنین، نتایج حاصل از این پژوهش می‌تواند به قضاوتی در مورد کیفیت و کمیت محتوای تولید شده توسط کتابداران وبلاگ‌نویس بینجامد و از طرف دیگر کتابداران وبلاگ‌نویس با استفاده از نتایج این پژوهش خواهند توانست به غنای هر چه بیش‌تر محتوای انواع وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی کمک کنند. لذا این پژوهش بر آن است که به تحلیل محتوای وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی بپردازد.

### مروری بر مطالعات انجام شده

کرمی (۱۳۸۴)، رویکردهای ممکن به پدیده وبلاگ از نظرگاه خدمات کتابداری و اطلاع‌رسانی را با روش توصیفی بررسی کرده است. در این پژوهش، تعداد ۸۵ وبلاگ به‌عنوان نمونه مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج این پژوهش نشان داد بیش از نیمی از وبلاگ‌های مورد بررسی را کتابداران و مابقی

را کتابخانه‌ها نگهداری می‌کردند. بیش از نیمی از وبلاگ‌های نمونه، هدف یا مقصود خود را از وبلاگ‌نویسی در عبارات صریح یا غیرصریح بیان کرده‌اند، در بیش‌تر وبلاگ‌ها، هدف تهیه اخبار و اطلاعات برای کاربران و کتابداران بیان شده است (۸).

وبلاگ‌نویس ایرانی: مطالعه کمی و کیفی نحوه ابراز هویت در وبلاگ‌های ایرانی با تأکید بر وبلاگ‌های شخصی پژوهشی است که توسط خلیلی (۱۳۸۴) انجام شده است (۳). همچنین زند کریمخانی (بهمن ۱۳۸۵) در پژوهشی انگیزه‌های وبلاگ‌نویسی و ارتباط آن با ویژگی‌های جمعیت‌شناختی وبلاگ‌نویسان فارسی زبان ایرانی را بررسی کرده است. بر اساس یافته‌های پژوهش نتیجه‌گیری شده است که وبلاگ‌نویس‌هایی که سن و تحصیلات بالایی دارند، گرایش بیشتری به پیگیری مسائل اجتماعی و سیاسی روز دارند. همچنین نتیجه‌گیری شده است که صاحبان مشاغل پژوهشی، آموزشی و فرهنگی بیشتر از سایرین انگیزه‌های شغلی و حرفه‌ای برای وبلاگ‌نویسی دارند. مهم‌ترین نتیجه تحقیق چنین بیان شده است: بیش‌تر وبلاگ‌نویس‌های فارسی زبان، جوان، باسواد و تحصیل‌کرده هستند و علاقه زیادی به شخصی‌نویسی و بیان خویشتن دارند (۴).

کرمی (۱۳۸۵) در قالب مقاله‌ای پژوهشی به بررسی وبلاگ‌های کتابداری ایرانی و نقش آن‌ها در اطلاع‌رسانی به جامعه کتابداری ایرانی پرداخته است. نتایج پژوهش نشان می‌دهد اکثر این وبلاگ‌ها با اهداف خبررسانی و

روزآمدی دانش کتابداری و اطلاع‌رسانی پدید می‌آیند، لیکن تعداد قابل توجهی هم در زمینه‌های خاص موضوعی مانند فهرست‌نویسی و رده‌بندی دانش، مدیریت دانش، مباحث مرجع، نقد کتاب و... فعالیت می‌کنند. از طرفی وبلاگ‌های انجمن‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی، رشد قابل توجهی داشته‌اند (۹).

اره‌کشان (۱۳۸۶) در پایان‌نامه کارشناسی ارشد خود استفاده از وبلاگ را برای آموزش و اطلاع‌رسانی در میان اعضای هیئت علمی رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه‌های شهر تهران مورد بررسی قرار داده است. ۷۰ درصد از کل جامعه آماری معتقدند که وبلاگ می‌تواند به‌عنوان یکی از ابزارهای تکنولوژی‌های آموزشی مورد استفاده قرار گیرد. همچنین از کل جامعه آماری ۹۲/۵ درصد معتقدند که وبلاگ می‌تواند برای اطلاع‌رسانی به‌موقع مورد استفاده قرار گیرد و ابزاری مناسب برای ارتباط استادان با یکدیگر و افزایش دانش آن‌ها باشد. همچنین می‌توان از آن برای وارد کردن کتابداران به دنیای جدید ابزارهای فن‌آوری اطلاعات استفاده نمود (۲). در خارج از کشور نیز مطالعات متعددی در عرصه وبلاگ‌ها صورت گرفته که در ادامه به برخی از مهم‌ترین این تحقیقات اشاره می‌شود:

ریچاردسون<sup>۲</sup> (۲۰۰۴)، دو تکنولوژی جدید وبلاگ و سیستم آر. اس. اس را به عنوان ابزارهای وب، مورد بررسی قرار داده است (۱۶). کاترین کول<sup>۳</sup> (۲۰۰۴) وبلاگ‌ها

2. Richardson

3. Katherine Cole

را به عنوان ابزاری برای عکس‌العمل‌های ادبی دانش‌آموزان کلاس هنرهای زبان در ایالت آلابامای آمریکا مورد مطالعه قرار داده است (۱۱). همچنین سوزان هرینگ<sup>۴</sup> و دیگران (۲۰۰۴) در پژوهشی با عنوان تحلیل محتوای طولی وبلاگ‌ها: ۲۰۰۳ - ۲۰۰۴ وبلاگ‌ها را مورد بررسی قرار داده است (۱۳). منزی<sup>۵</sup> (۲۰۰۶) در رسالهٔ دکتری خود ایجاد روابط پیوسته: بازاریابی رابطه‌ای و حضور اجتماعی را به عنوان زیربنایی برای یک وبلاگ کتابخانهٔ دانشگاهی بررسی کرده است (۱۴). در جدیدترین پژوهش‌های صورت گرفته هالوی<sup>۶</sup> (۲۰۰۶) به بررسی وبلاگ‌های ایرانی پرداخته است (۱۲). گایلد میشن<sup>۷</sup> (۲۰۰۶) نیز در پژوهشی با عنوان «گذشتن پاسخ: تحلیل کامنت‌های وبلاگ» به مطالعه بر روی وبلاگ‌ها پرداخته است. به عقیدهٔ پژوهشگر این مقاله، کامنت قلمرو فراموش شده در مطالعات محاسبه‌ای مربوط به وبلاگ‌هاست (۱۵).

### هدف اصلی

هدف اصلی این پژوهش شناخت محتوای وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی است.

### سؤالات پژوهش

۱. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و نحوهٔ

ابراز هویت کتابداران وبلاگ‌نویس در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی چگونه است؟

۲. وضعیت یادداشت‌های ارسالی<sup>۸</sup> در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی چگونه است؟

۳. بیش‌ترین یادداشت‌های ارسالی در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی به کدام زمینهٔ موضوعی این رشته پرداخته‌اند؟

۴. بیش‌ترین نظرات<sup>۹</sup> در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی به کدام زمینهٔ موضوعی این رشته پرداخته‌اند؟

۵. وضعیت پیوندها<sup>۱۰</sup> در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی چگونه است؟

۶. وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی از کدام سرویس‌های وبلاگ‌نویسی بیش‌تر استفاده کرده‌اند؟

۷. وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی از چه امکاناتی در وبلاگ خود استفاده کرده‌اند؟

### روش پژوهش، جامعهٔ پژوهش و ابزار گردآوری داده‌ها

روش پژوهش به صورت تحلیل محتواست. جامعهٔ پژوهش حاضر، کلیهٔ وبلاگ‌هایی است که در موضوع کتابداری و اطلاع‌رسانی به زبان فارسی از اول اردیبهشت ۱۳۸۵ تا اول

4. Susan Herring  
5. Menzie  
6. Halevi  
7. Gild Mishne

8. Post  
9. Comment  
10. Link

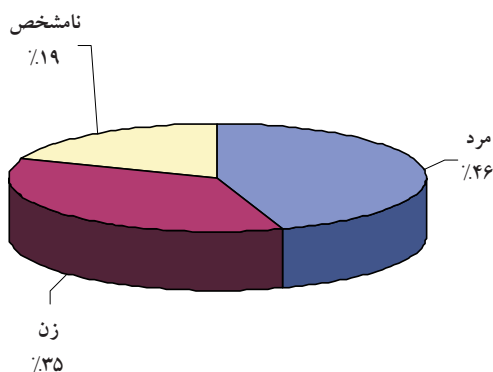
اردیبهشت ۱۳۸۶ حداقل یکبار روزآمد یا در این فاصله زمانی ایجاد شده باشند. برای تهیه فهرست وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی از راهنمای وبلاگ‌های کتابداری ایرانی<sup>۱۱</sup> و همین‌طور از بخش راهنمای وبلاگ‌های کتابداری فارسی از لیزویکی<sup>۱۲</sup> استفاده گردید و پژوهشگر با مراجعه به یک وبلاگ‌های موجود در راهنماها که به صورت هفتگی روزآمد می‌شوند، نسبت به گردآوری جامعه پژوهش اقدام نمود که در این مرحله ۱۲۰ وبلاگ به دست آمد، اما جهت اطمینان از این‌که این وبلاگ‌ها به صورت تمرینی ایجاد نشده باشند، وبلاگ‌هایی که ۲ یا کم‌تر از ۲ یادداشت ارسالی داشتند، از جامعه پژوهش حذف گردیدند و در نهایت ۱۱۶ وبلاگ گردآوری شد. ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش، یک سیاهه واری است که پژوهشگر با توجه به سؤالات و اهداف پژوهش حاضر اقدام به تهیه آن نموده است. برای طبقه‌بندی موضوعات یادداشت‌های ارسالی و نظرات در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی از تقسیم‌بندی موضوعی بانک‌های اطلاعاتی لیزا و ایزا و همچنین سرفصل‌های درسی دوره کارشناسی و کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی سود برده شده است. علاوه بر این، به خاطر ویژگی‌های خاص وبلاگ که آن را از سایر محمل‌های اطلاعاتی متمایز می‌کند، با مراجعه به تقسیم‌بندی موضوعی موجود در برخی وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی و همچنین وبلاگ‌های کتابداری خارجی

برخی موضوعات به آن افزوده شد که در نهایت این موضوعات در ۲۹ موضوع اصلی و ۶۲ موضوع فرعی قرار گرفتند. لازم به ذکر است که یادداشت‌های ارسالی و نظراتی که در رابطه با هیچ‌یک از موضوعات موجود در سیاهه واری نبودند، در تقسیم‌بندی موضوعات متفرقه قرار گرفته‌اند. جهت پاسخ‌گویی به سؤالات پژوهش از خلاصه نمودن اطلاعات به دست آمده در جدول‌ها، توسط نرم‌افزار اکسل استفاده شد.

### یافته‌های پژوهش

نمودارهای ۱ تا ۴ در پاسخ به سؤال اول پژوهش مبنی بر این‌که ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و نحوه ابراز هویت کتابداران وبلاگ‌نویس در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی چگونه است، هستند.

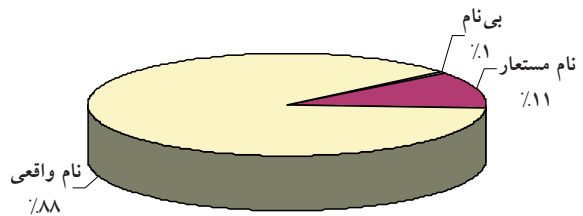
### - جنسیت



نمودار ۱. جنسیت کتابداران وبلاگ‌نویس در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی

با توجه به نمودار ۱، ۴۶ درصد از کتابداران وبلاگ‌نویس مرد هستند. ۳۵ درصد از آن‌ها زن و ۱۹ درصد نامشخص هستند.

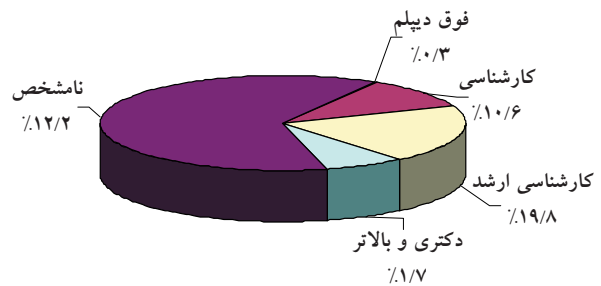
### نحوهٔ ابراز هویت کتابداران وبلاگ‌نویس



نمودار ۲. نحوهٔ ابراز هویت کتابداران وبلاگ‌نویس در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی

بر اساس نمودار ۲، ۸۸ درصد کتابداران وبلاگ‌نویس نام واقعی خود را بیان نموده‌اند. ۱۱ درصد نام مستعار خود را ابراز نموده‌اند. و یک درصد از آن‌ها نام خود را ذکر نکرده‌اند.

### سطح تحصیلات کتابداران وبلاگ‌نویس

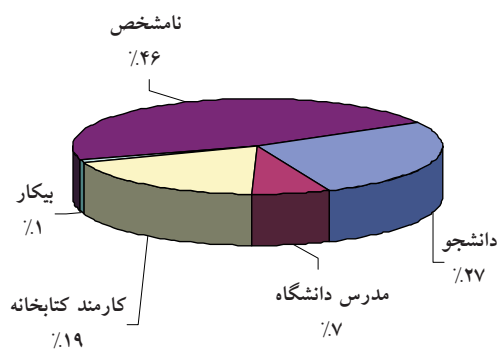


نمودار ۳. سطح تحصیلات کتابداران وبلاگ‌نویس در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی

نمودار ۳ نشان می‌دهد که ۶۲/۲ درصد کتابداران وبلاگ‌نویس سطح تحصیلات خود را

عنوان ننموده‌اند. ۱۹/۸ درصد آن‌ها دارای مدرک کارشناسی ارشد هستند. ۱۰/۶ درصد کارشناس، ۷/۱ درصد دارای مدرک دکتری و بالاتر و ۰/۳ درصد دارای مدرک فوق‌دیپلم هستند.

### شغل کتابداران وبلاگ‌نویس

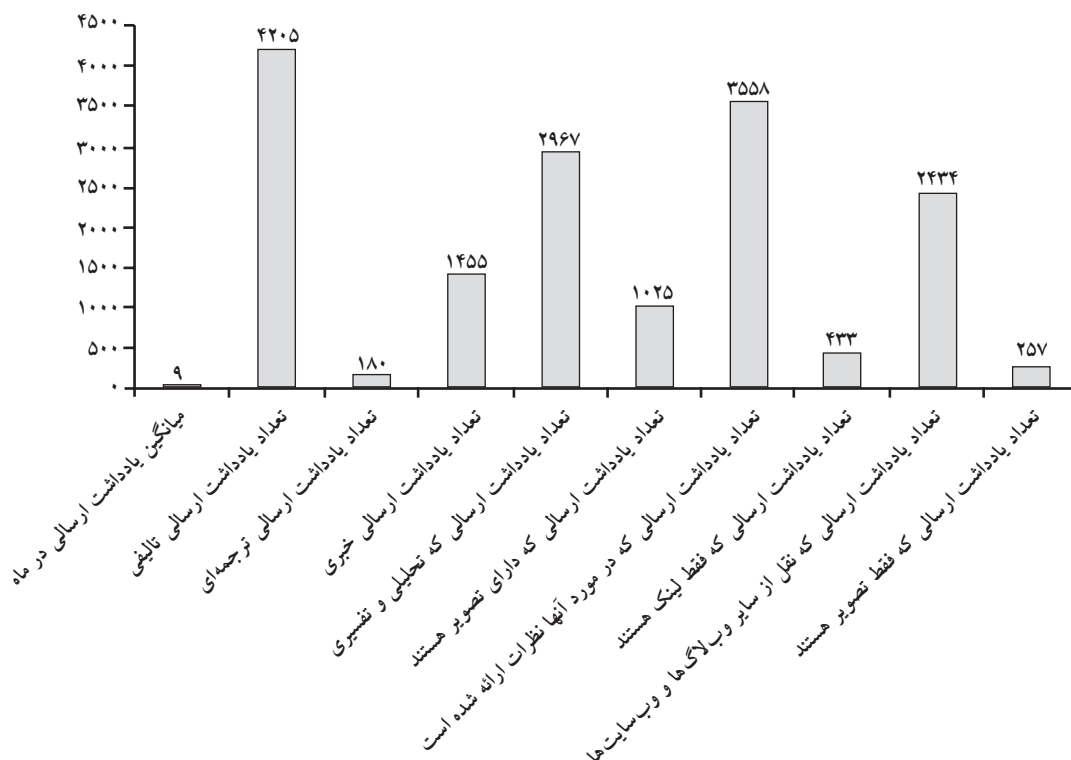


نمودار ۴. شغل کتابداران وبلاگ‌نویس در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی

بر اساس نمودار ۴، ۴۶ درصد وبلاگ‌نویس‌ها شغل خود را مشخص نکرده‌اند. ۲۷ درصد، دانشجو، ۱۹ درصد آن‌ها کارمند کتابخانه، ۷ درصد مدرس دانشگاه و یک درصد بی‌کار هستند.

در پاسخ به سؤال دوم پژوهش در رابطه با وضعیت یادداشت‌های ارسالی در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی نمودار ۵، نتایج حاصل از پژوهش را نشان می‌دهد.

مجموع یادداشت‌های ارسالی در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی ۷۲۶۴ است و میانگین تعداد یادداشت‌های ارسالی ماهانه در وبلاگ‌ها ۹ است. تعداد یادداشت‌های ارسالی تألیفی، ترجمه‌ای و... در نمودار ۵، به وضوح قابل مشاهده است.



نمودار ۵. وضعیت یادداشت‌های ارسالی در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی

فراوانی ۶۱۳ است. و کم‌ترین یادداشت‌های ارسالی مربوط به خبرگزاری کتابداران، با فراوانی ۲۷ است.

جدول ۲، در پاسخ به سؤال چهار پژوهش مبنی بر این‌که بیش‌ترین نظرات در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی به کدام زمینه موضوعی این رشته پرداخته‌اند، است.

با توجه به جدول ۲، بیش‌ترین نظرات در وبلاگ‌ها مربوط به موضوعات متفرقه با فراوانی ۶۵۰۱ مورد است. بعد از موضوعات متفرقه بیش‌ترین نظرات یادداشت‌های ارسالی به ترتیب مربوط به وبلاگ‌ها با فراوانی ۹۳۳، اتحادیه‌ها و انجمن‌ها با فراوانی ۵۵۴ و...

در پاسخ به سؤال سوم پژوهش مبنی بر این‌که بیش‌ترین یادداشت‌های ارسالی در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی به کدام زمینه موضوعی این رشته پرداخته‌اند، جدول ۱، فراوانی هر یک از موضوعات را نشان می‌دهد.

با توجه به جدول ۱، بیش‌ترین یادداشت‌های ارسالی در وبلاگ‌ها به چاپ و نشر که ۷۸۲ مورد است، پرداخته‌اند و بعد از چاپ و نشر، بیش‌ترین یادداشت‌های ارسالی به ترتیب مربوط به موضوعات متفرقه با فراوانی ۷۱۰، تکنولوژی اطلاعاتی و سیستم‌های اطلاعاتی با فراوانی ۶۵۰ و کتابخانه و مراکز اطلاعاتی با

جدول ۱. زمینه موضوعی یادداشتهای ارسالی در وبلاگهای کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی

زمینه موضوعی	کتابداری و اطلاع‌رسانی	مرجع	سازمان‌دهی، ذخیره و بازیابی اطلاعات	کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعاتی
فراوانی	۱۶۷	۲۰۳	۳۱۸	۶۱۳
زمینه موضوعی	تکنولوژی اطلاعاتی و سیستم‌های اطلاعاتی	کامپیوتر	خدمات کتابخانه‌ای	انتخات و تهیه و مجموعه‌سازی
فراوانی	۶۵۰	۱۳۶	۱۳۱	۲۸۵
زمینه موضوعی	سازمان و مدیریت کتابخانه‌ها	آموزش کتابداری	ساختمان و تجهیزات کتابخانه‌ای	چاپ و نشر
فراوانی	۴۳	۲۴۲	۶۳	۷۸۲
زمینه موضوعی	همایش‌ها	وبلاگ‌ها	پژوهش‌ها و پایان‌نامه‌ها	استخدام کتابداران
فراوانی	۴۵۹	۵۲۳	۳۹۱	۱۰۴
زمینه موضوعی	ادبیات کودک و نوجوان	کپی رایت	معرفی وبسایت‌ها	مجلات الکترونیکی
فراوانی	۱۵۱	۸۲	۲۰۳	۶۸
زمینه موضوعی	مدیریت دانش	اتحادیه‌ها و انجمن‌ها	کتابداران	بزرگان کتابداری
فراوانی	۷۵	۲۹۳	۲۰۱	۱۰۲
زمینه موضوعی	کتابخانه دیجیتال	وضعیت مطالعه	آزمون‌ها	خبرگزاری کتابداران
فراوانی	۱۹۳	۸۷	۱۶۳	۲۷
زمینه موضوعی	سواد اطلاعاتی	موضوعات متفرقه		
فراوانی	۳۵	۷۱۰		

است. کم‌ترین یادداشتهای ارسالی مربوط به سواد اطلاعاتی است که ۱۲ مورد است. نمودار ۶ که در پاسخ به سؤال پنجم پژوهش است، وضعیت پیوندها را در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی نشان می‌دهد. با توجه به نمودار ۶، بیش‌ترین تعداد پیوندها مربوط به تعداد پیوندهای درون‌متنی با فراوانی ۹۳۳۵ و کم‌ترین آن‌ها مربوط به تعداد پیوند به وبلاگ‌های غیرکتابداری با

فراوانی ۲۱۳ است. نمودار ۷ در پاسخ به سؤال ششم پژوهش که بیان می‌کند وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی از کدام سرویس‌های وبلاگ‌نویسی بیش‌تر استفاده کرده‌اند، است. با توجه به نمودار ۷، مشاهده می‌شود که بیش‌ترین سرویس‌های وبلاگ‌نویسی که در وبلاگ‌ها مورد استفاده قرار گرفته است، بلاگفاست که ۷۹/۵ درصد از کل سرویس‌های



جدول ۲. زمینه موضوعی نظرات در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی

زمینه موضوعی	کتابداری و اطلاع‌رسانی	مرجع	سازمان‌دهی، ذخیره و بازیابی اطلاعات	کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعاتی
فراوانی	۲۰۳	۱۱۷	۱۲۵	۲۴۶
زمینه موضوعی	تکنولوژی اطلاعاتی و سیستم‌های اطلاعاتی	کامپیوتر	خدمات کتابخانه‌ای	انتخات و تهیه و مجموعه‌سازی
فراوانی	۲۰۱	۵۲	۴۰	۱۷۸
زمینه موضوعی	سازمان و مدیریت کتابخانه‌ها	آموزش کتابداری	ساختمان و تجهیزات کتابخانه‌ای	چاپ و نشر
فراوانی	۴۵	۳۲۹	۲۸	۳۸۹
زمینه موضوعی	همایش‌های کتابداری	وبلاگ‌ها	پژوهش‌ها و پایان‌نامه‌ها	استخدام کتابداران
فراوانی	۴۴۸	۹۳۳	۲۸۱	۹۸
زمینه موضوعی	ادبیات کودک و نوجوان	کپی‌رایت	معرفی وب‌سایت‌ها	مجلات الکترونیکی
فراوانی	۷۷	۲۵۳	۱۰۷	۲۵
زمینه موضوعی	مدیریت دانش	اتحادیه‌ها و انجمن‌ها	کتابداران	بزرگان کتابداری
فراوانی	۱۶۴	۵۵۴	۴۹۵	۱۰۵
زمینه موضوعی	کتابخانه دیجیتال	وضعیت مطالعه	آزمون‌ها	خبرگزاری
فراوانی	۷۲	۹۵	۲۲۸	۹۶
زمینه موضوعی	سواد اطلاعاتی	موضوعات متفرقه		
فراوانی	۱۸	۶۵۰۱		

دسته‌بندی موضوعی، ۳۶ درصد دارای سیستم کانترینگ، ۱۰ درصد دارای اشتراک خبرنامه، ۸۵ درصد ارتباط با نویسنده و ۴۹ درصد دارای لوگو هستند.

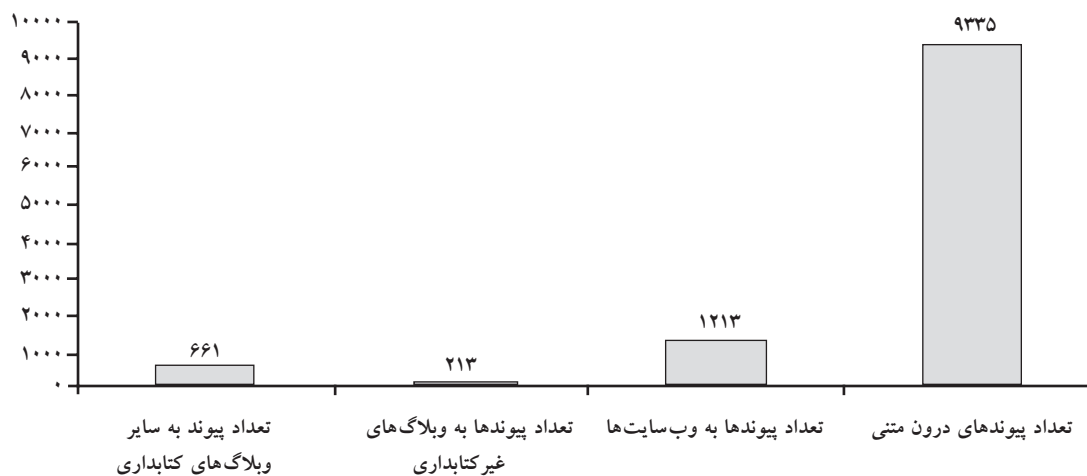
### خلاصه یافته‌ها، بحث و نتیجه‌گیری

اطلاعات حاصل از تجزیه و تحلیل آماری داده‌های پژوهش، نتایجی را به دست می‌دهد که می‌توان آن‌ها را به شرح زیر خلاصه کرد: ۱. بررسی وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی نشان داد که که ۴۶ درصد از کتابداران وبلاگ‌نویس، مرد و ۳۵ درصد زنان هستند که در این میان جنسیت ۱۹ درصد

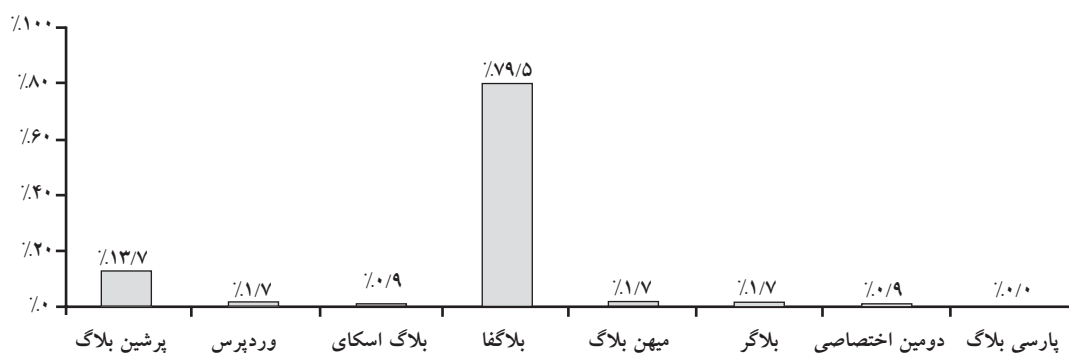
استفاده شده را به خود اختصاص داده است. بعد از بلاگفا به ترتیب پرشین بلاگ با ۱۳/۷ درصد، بلاگر و وردپرس و میهن بلاگ با ۱/۷ درصد در ردیف‌های بعدی قرار دارند.

نمودار ۸ در پاسخ به سؤال هفتم پژوهش مبنی بر این‌که وبلاگ‌های فردی و گروهی کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی از چه امکاناتی در وبلاگ خود استفاده کرده‌اند، است.

نمودار ۸، امکانات استفاده شده توسط وبلاگ‌ها را برحسب درصد نشان می‌دهد. برطبق این نمودار، ۲۱ درصد وبلاگ‌های مورد بررسی دارای جستجوگر، ۹۶ درصد دارای خروجی فید، ۳۹ درصد دارای



نمودار ۶. وضعیت پیوندها در وبلاگهای کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی



نمودار ۷. سرویس‌های وبلاگ‌نویسی در وبلاگهای کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی

کتابداران دارای تحصیلات فوق دیپلم، ۱۰/۶ درصد کارشناسی، ۱۹/۸ درصد کارشناسی ارشد و ۷/۱ درصد دکتری کتابداری هستند. همان‌طور که آمارها نیز نشان می‌دهد، بیش‌ترین درصد وبلاگ‌نویسان، کارشناس ارشد کتابداری هستند.

یافته‌های پژوهش همچنین نشان می‌دهد در مجموع، ۲۷ درصد کتابداران وبلاگ‌نویس دانشجوی، ۱۹ درصد کارمند کتابخانه، ۷ درصد مدرس دانشگاه و فقط ۱ درصد آن‌ها

از کتابداران وبلاگ‌نویس نامشخص است. در رابطه با نحوه ابراز هویت کتابداران وبلاگ‌نویس، فقط ۸۸ درصد از وبلاگ‌نویسان با نام واقعی خود اقدام به وبلاگ‌نویسی کرده‌اند.

بررسی سطح تحصیلات کتابداران در وبلاگ‌های مورد بررسی، نشان می‌دهد بیش‌تر آن‌ها یعنی ۶۲/۲ درصد، سطح تحصیلات خود را در وبلاگ‌های مورد بررسی مشخص نکرده‌اند، ۳ درصد از



نمودار ۸. امکانات وبلاگ‌نویسی در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی

است که این فاصله زمانی از تازه بودن مطلب می‌کاهد. خوشبختانه در وبلاگ‌ها این مشکل از سر راه کسانی که تمایل دارند تولیدات علمی خود را هر چه سریع‌تر منتشر نمایند، برداشته شده است.

از نظر خبری یا تحلیلی و تفسیری بودن یادداشت‌های ارسالی، در مجموع وبلاگ‌های مورد بررسی یادداشت‌های ارسالی تحلیلی و تفسیری با ۲۹۶۷ یادداشت در مقایسه با ۱۴۵۶ یادداشت ارسالی خبری، سهم بیش‌تری را به خود اختصاص داده است.

یکی از ویژگی‌های وبلاگ‌ها، قابلیت استفاده از صوت و تصویر و یا به عبارت بهتر چندرسانه‌ای بودن آن‌هاست. بررسی یادداشت‌ها از نظر استفاده از تصویر نشان داد که در مجموع وبلاگ‌های مورد بررسی، ۱۰۲۵ یادداشت ارسالی دارای تصویر بوده‌اند و ۲۵۷ یادداشت ارسالی فقط از تصویر استفاده کرده‌اند و متنی نداشته‌اند.

بررسی نظرات نشان می‌دهد در مجموع وبلاگ‌های مورد بررسی، ۳۵۵۸ یادداشت

بی‌کارند. ۴۶ درصد کتابداران وبلاگ‌نویس نیز وضعیت خود را مشخص ننموده‌اند. این آمار بیانگر این است که دانشجویان بیش‌تر از سایرین به وبلاگ‌نویسی روی آورده‌اند.

۲. بررسی وضعیت یادداشت‌های ارسالی وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی نشان می‌دهد تعداد یادداشت‌های ارسالی در مجموع وبلاگ‌های مورد بررسی، ۷۲۶۴ است. میانگین یادداشت‌های ارسالی در ماه، ۹ است.

تعداد یادداشت‌های ارسالی تألیفی، ۴۲۰۵ و ترجمه‌ای، ۱۸۰ است که تفاوت چشمگیری بین این دو در وبلاگ‌ها مشاهده می‌شود. کتابداران وبلاگ‌نویس می‌توانند از تجربه‌ها و یافته‌های علمی سایر کشورها جهت روزآمد کردن دانش و اطلاعات کتابداری خود و دیگران استفاده کنند، زیرا وبلاگ‌ها این قابلیت را دارند که به سرعت اطلاعات را منتشر نمایند. برخلاف روش‌های چاپ و انتشار قدیمی که از زمان تولید تا انتشار یک مطلب جدید، گاهی چنان فرایند طولانی لازم

دارای بازخورد نظرات بوده‌اند. همچنین یافته‌ها بیانگر آن است که ۴۳۳ یادداشت ارسالی در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی فقط حاوی پیوند یا پیوندهایی به سایر وبلاگ‌ها یا صفحات وب هستند.

۲۴۳۴ یادداشت ارسالی از مجموع یادداشت‌های ارسالی در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی به نقل از سایر وبلاگ‌ها یا صفحات وب هستند. در واقع این بررسی نشان می‌دهد که در ۲۴۳۴ یادداشت ارسالی در وبلاگ‌های کتابداری هیچ تولید محتوایی صورت نگرفته است و این وبلاگ‌ها به نقل قول از سایر وبلاگ‌ها و وبسایت‌ها اکتفا نموده‌اند.

۳. تحلیل محتوای یادداشت‌های ارسالی نشان می‌دهد که بیش‌ترین یادداشت‌های ارسالی در وبلاگ‌ها مربوط به چاپ و نشر با فراوانی ۷۸۲ مورد و بعد از آن موضوعات متفرقه با فراوانی ۷۱۰، تکنولوژی اطلاعاتی و سیستم‌های اطلاعاتی با فراوانی ۶۵۰، کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعاتی با فراوانی ۶۱۳ مورد هستند. این موضوعات با فراوانی بیش‌تری در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی مورد بحث و بررسی قرار گرفته‌اند. در مقابل خبرگزاری کتابداران با فراوانی ۲۷ مورد، سواد اطلاعاتی با فراوانی ۳۵ مورد، سازمان و مدیریت کتابخانه‌ها با فراوانی ۴۳ مورد، موضوعاتی هستند که کتابداران وبلاگ‌نویس توجه چندانی به آن‌ها نداشته‌اند و این موضوعات کم‌تر در این وبلاگ‌ها مطرح شده است.

۴. بررسی زمینه موضوعی نظرات نشان

داد که بیش‌ترین نظراتی که توسط خوانندگان وبلاگ‌ها ارائه شده است، موضوعات متفرقه با فراوانی ۶۵۰۱ مورد است که این موضوعات متفرقه بیش‌تر شامل تبریک و تسلیت‌ها با فراوانی ۴۷۲، تقدیر و تشکر با فراوانی ۳۹۵، تبلیغات با فراوانی ۳۵۶ و درخواست تبادل لینک با فراوانی ۲۶۰ مورد است. بعد از موضوعات متفرقه، بیش‌ترین نظرات ارائه شده برای یادداشت‌های ارسالی به ترتیب مربوط به موضوع وبلاگ‌ها با فراوانی ۹۳۳ مورد، اتحادیه‌ها و انجمن‌ها با فراوانی ۵۵۴ مورد است و کم‌ترین نظرات در رابطه با موضوعاتی چون سواد اطلاعاتی با فراوانی ۱۸ مورد، مجلات الکترونیکی با فراوانی ۲۵ مورد و ساختمان و تجهیزات کتابخانه‌ای با فراوانی ۲۸ مورد است.

۵. بررسی پیوندها در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی نشان می‌دهد در مجموع ۶۶۱ پیوند به وبلاگ‌های کتابداری ۲۳۱ پیوند به وبلاگ‌های غیرکتابداری و ۱۲۱۳ پیوند به وبسایت‌ها در وبلاگ‌های کتابداری ایجاد شده است. تعداد پیوندهای درون‌متنی در مجموع وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی، ۹۳۳۵ پیوند بوده است.

همان‌طور که این آمار و ارقام نشان می‌دهد بیش‌ترین پیوندها مربوط به پیوندهای درون‌متنی و بعد از آن پیوند به وبسایت‌هاست و بعد از آن به ترتیب پیوند به وبلاگ‌های کتابداری و پیوند به وبلاگ‌های غیرکتابداری قرار دارند.

۶. یافته‌های پژوهش همچنین نشان می‌دهد سرویس‌های وبلاگ‌نویسی ایرانی نظیر بلاگفا

و پرشین بلاگ به ترتیب با ۷۹/۵ درصد و ۱۳/۷ درصد، محبوب‌ترین سرویس‌های وبلاگ‌نویسی در میان کتابداران و بلاگ‌نویس هستند و سرویس‌های وبلاگ‌نویسی بلاگر، میهن بلاگ و وردپرس هر کدام با ۱/۷ درصد به‌طور مشترک در رتبه سوم قرار گرفته‌اند و بلاگ اسکای با ۰/۹ درصد در رتبه چهارم قرار دارد. سرویس وبلاگ‌نویسی پارسی بلاگ اصلاً مورد استفاده قرار نگرفته است و فراوانی آن صفر است و فقط ۰/۹ درصد وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی از دومین اختصاصی استفاده کرده‌اند.

۷. بررسی امکانات وبلاگ‌نویسی در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی نشان می‌دهد که در ۲۱ درصد از وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی جستجوگر، در ۹۶ درصد خروجی فید، در ۳۹ درصد دسته‌بندی موضوعی، در ۳۶ درصد سیستم آمارگیر، در ۱۰ درصد اشتراک خبرنامه، در ۸۵ درصد ارتباط با نویسنده و در ۴۹ درصد از وبلاگ‌ها، لوگو وجود دارد. خروجی فید، ارتباط با نویسنده و لوگو امکاناتی هستند که در تعداد بیش‌تری از وبلاگ‌ها مورد استفاده قرار گرفته‌اند و اشتراک خبرنامه کم‌ترین درصد را به خود اختصاص داده است.

استفاده از جستجوگر و دسته‌بندی موضوعی در وبلاگ‌ها موجب می‌شود بازیابی اطلاعات از وبلاگ‌ها با سرعت و سهولت بیش‌تری امکان‌پذیر باشد و وبلاگ‌هایی که این امکانات را ندارند، بازدیدکنندگان وبلاگ را مجبور می‌کنند که برای یافتن اطلاعات موردنظر کلیه صفحات و بخش‌های وبلاگ

و آرشیو را یک به یک مورد بازبینی قرار دهند و چه بسا که در نهایت، کاربر، موفق به یافتن اطلاعات موردنیاز خود نباشد. همچنین خبرنامه که همانند یک سرویس آگاهی‌رسانی جاری است و استفاده از آن موجب می‌شود کاربران از آنچه که در وبلاگ منتشر شده است، آگاهی یابند.

### پیشنهادها

۱. کتابداران و بلاگ‌نویس در بخش ارتباط با نویسنده به معرفی کامل خود و سوابق تحصیلی‌شان بپردازند تا بازدیدکنندگان از وبلاگ‌ها بدانند اطلاعات منتشر شده در یک وبلاگ توسط چه کسی پدید آمده و از اعتبار اطلاعات مطمئن باشند. در وبلاگ‌های کتابداری فارسی، ۶۲/۲ درصد وبلاگ‌نویسان سطح تحصیلات خود را مشخص نکرده‌اند.

۲. مدرسان کتابداری که وظیفه آموزش کتابداران را در سطوح و مقاطع مختلف برعهده دارند، وبلاگ را جهت آموزش و برقراری ارتباط علمی با دانشجویان هر چه بیش‌تر مورد استفاده قرار دهند. این پژوهش، نشان می‌دهد فقط ۷ درصد از وبلاگ‌نویسان، مدرسان هستند. همچنین، ۱۹ درصد از وبلاگ‌نویسان، کارکنان و مدیران کتابخانه‌ها هستند، کارکنان و مدیران کتابخانه‌ها می‌توانند در کنار وبسایت‌های رسمی کتابخانه‌ها اقدام به ایجاد وبلاگ کرده و با این شیوه از کارکردهای مهمی که وبلاگ‌ها برای کتابخانه‌ها دارند، جهت بهبود ارائه خدمات به کاربران کتابخانه و جلب رضایت آن‌ها استفاده نمایند.

۳. دانشجویان که با ۲۷ درصد، بیش‌ترین

گروه وبلاگ‌نویسان نیز هستند با وبلاگ‌نویسی علاوه بر اینکه به اشاعه و تبادل اطلاعات و به روز کردن دانش خود می‌پردازند، به نوعی تمرین نوشتن هم خواهند کرد که در مراحل مختلف شغلی و تحصیلی همچون نگارش پایان‌نامه از فواید آن سود خواهند برد. بنابراین، شایسته است دانشجویان به صورت جدی‌تری به مقوله وبلاگ‌نویسی نگاه کنند.

۴. میانگین تعداد یادداشت‌های ارسالی در وبلاگ‌های کتابداری فارسی، ۹ یادداشت در هر ماه است، وبلاگ‌های کتابداری نسبت به روزآمدسازی وبلاگ‌ها در فواصل زمانی مرتب و نزدیک به هم توجه بیشتری داشته باشند.

۵. از مجموع یادداشت‌های ارسال شده در وبلاگ‌های کتابداری فارسی، ۱۴۵۶ یادداشت، صرفاً خبری هستند. هر چند که اطلاع‌رسانی از وظایف وبلاگ‌هاست، ولی پرداخت صرف به مطالب خبری، وبلاگ‌ها را به شکل وبسایت خبرگزاری‌ها تبدیل می‌کند، جا دارد وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی در کنار ارسال یادداشت‌های خبری به ارائه دیدگاه‌ها و نظرات خود نیز بپردازند.

۶. کتابداران با ترجمه مطالب جدید علمی از سایر زبان‌ها و انعکاس آن در وبلاگ‌ها محتوای وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی را غنی‌تر سازند. از مجموع ۷۲۶۴ یادداشت ارسال شده، فقط ۱۸۰ یادداشت ارسالی، ترجمه‌اند که به اقبال بیشتر به ترجمه مطالب جدیدی که به سایر زبان‌ها منتشر می‌شوند، به بهبود کیفیت محتوای وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی کمک خواهد کرد.

۷. وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی در پرداختن به موضوعات مختلف علم کتابداری تعادل را رعایت نکرده‌اند و برخی موضوعات همچون چاپ و نشر خیلی مورد توجه قرار گرفته‌اند و در مقابل برخی موضوعات همچون خبرگزاری کتابداران، سازمان و مدیریت کتابخانه‌ها و سواد اطلاعاتی که حتی از اهمیت زیادی هم برخوردارند، مورد غفلت قرار گرفته‌اند. پیشنهاد می‌شود کتابداران وبلاگ‌نویس به تولید محتوا در موضوعاتی که کم‌تر به آن‌ها پرداخته شده و از مباحث مهم هستند، توجه بیشتری داشته باشند.

۸. موضوعاتی مانند وبلاگ‌ها و اخبار و اطلاعات مربوط به اتحادیه‌ها و انجمن‌های کتابداری بعد از موضوعات متفرقه، موضوعاتی هستند که برای آن‌ها نظرات بیشتری از سوی خوانندگان ارائه شده است. این موضوع نشان می‌دهد که این‌ها موضوعات مورد علاقه و چالش‌برانگیزی بوده‌اند. بنابراین پیشنهاد می‌شود وبلاگ‌نویسان ایرانی به بحث و تبادل نظر بیشتری در این زمینه‌ها بپردازند.

۹. ایجاد پیوندها در رتبه‌بندی وبلاگ‌ها و همین‌طور بازیابی این صفحات توسط موتورهای کاوش اینترنت اهمیت بسزایی دارد و هر چه وبلاگ‌ها پیوندهای بیشتری از سایر وبلاگ‌ها یا صفحات وب دریافت نمایند، یا خود وبلاگ‌ها اقدام به ایجاد پیوند کنند از رتبه‌بندی بالاتری برخوردار خواهند شد و در رتبه‌های بالای نتایج جستجو قرار خواهند گرفت. بنابراین کتابداران وبلاگ‌نویس می‌توانند حداقل با ایجاد پیوند به سایر وبلاگ‌های کتابداری به بهبود

رتبه‌بندی سایر وبلاگ‌ها کمک کنند.

علاوه بر این، وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی با ایجاد پیوند با وبلاگ‌ها و وبسایت‌هایی که در حیطه‌های مشترکی قرار دارند، موجب می‌شوند مراجعه‌کنندگان به یک وبلاگ به شبکه‌ای از موضوعات مرتبط در آن موضوع دسترسی داشته باشند و راحت‌تر به آنچه که می‌خواهند دست یابند. وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی در مجموع ۱۱۴۴۰ پیوند ایجاد کرده‌اند که بیش‌ترین آن متعلق به پیوندهای درون‌متنی با فراوانی ۹۳۳۵ پیوند است.

۱۰. از مجموع ۷۲۶۴ یادداشت ارسالی، ۱۰۲۵ یادداشت دارای تصویر و ۲۵۷ یادداشت صرفاً تصویر بوده‌اند. پیشنهاد می‌شود در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی از تصاویری با حجم‌های مناسب به تعداد بیش‌تری استفاده شود تا بدین وسیله علاوه بر افزایش کیفیت بصری به درک محتوای یادداشت‌های ارسالی نیز کمک گردد.

۱۱. کتابداران وبلاگ نویس بایستی از امکانات وبلاگ‌نویسی موجود مانند خبرنامه، جستجوگر و... که بیش‌تر آن‌ها برای اشاعه اطلاعات و اطلاع‌رسانی بیش‌تر به وجود آمده‌اند، به نحو مناسب‌تری استفاده نمایند. این در حالی است که فقط ۲۱ درصد وبلاگ‌های کتابداری دارای جستجوگر هستند و ۱۰ درصد وبلاگ‌های کتابداری فارسی دارای امکان اشتراک خبرنامه هستند و یا فقط ۳۹ درصد وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی دارای دسته‌بندی موضوعی‌اند.

## پیشنهادهایی برای پژوهش‌های آینده

با توجه به این‌که وبلاگ‌ها نسبتاً پدیده‌ای نو هستند و پژوهش‌های کم‌تری در این زمینه صورت گرفته است، این حوزه پژوهش‌های بیش‌تری را می‌طلبد که برخی از موضوعاتی که از نظر پژوهشگر امکان بررسی بیش‌تری دارند، در ادامه ارائه می‌شود:

- بررسی میزان رعایت حقوق مؤلف در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی
- بررسی میزان استفاده علمی دانشجویان کتابداری و اطلاع‌رسانی از وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی
- بررسی انگیزه‌های وبلاگ‌نویسی در میان کتابداران وبلاگ‌نویس ایرانی
- بررسی نقش زنان در تولید محتوا در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی

## منابع

۱. ابراهیمی، مهدی. *اینترنت*. تهران: نشر کتابدار، ۱۳۷۹.
۲. اره‌کشان، مائده. «بررسی استفاده از وبلاگ برای آموزش و اطلاع‌رسانی در میان اعضای هیئت علمی رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه‌های شهر تهران». پایان‌نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران، ۱۳۸۶.
۳. خلیلی، پگاه. «وبلاگ‌نویس ایرانی: مطالعه کمی و کیفی نحوه ابراز هویت در وبلاگ‌های ایرانی با تأکید بر وبلاگ‌های شخصی». پایان‌نامه کارشناسی ارشد ارتباطات، دانشگاه تهران، ۱۳۸۴.
۴. زندکریمخانی، محمد. «بررسی انگیزه‌های وبلاگ‌نویسی و ارتباط آن با ویژگی‌های

to literature in the middle school language arts classroom (Alabama)". Ph. D Thesis in Education of The University Of Alabama, 2004.

12. Halevi, Jordan. "The Iranian weblog research project". 2006. [on-line]. Available: <http://www.persianimpediment.org/research/iwrresults.pdf>.

13. Herring, Susan C. ...[et al]. "A longitudinal content analysis of weblogs: 2003-2004". 2004. [on-line]. Available: [www.blognija.com/brog-tremayne-06.pdf](http://www.blognija.com/brog-tremayne-06.pdf).

14. Menzie, Kathleen A. "Building onlinereationships: relationshipmarketing and social presence as foundations for a university library blog". Ph. D Thesis in Education of The University of Kansas, 2006.

15. Mishne, Gil; Glance, Natalie. "Leave a reply: an analysis of weblog comments". 2006. [on-line]. Available: <http://staff.science.uva.nl/~gilad/pubs/www2006-blogcomments.pdf>

16. Richardson, Will. "blogging and RSS". *Medford*, Vol.11, No.1 (2004). [on-line]. Available: [http://proquest.umi.com/pqdweb?index=18&did=538066381&srchmode=1&sid=8\\*fmt=4&vinst=prod&vtype=pqd&rqt=309&vname=pqd&ts=1170677329&clientId=61833](http://proquest.umi.com/pqdweb?index=18&did=538066381&srchmode=1&sid=8*fmt=4&vinst=prod&vtype=pqd&rqt=309&vname=pqd&ts=1170677329&clientId=61833)

تاریخ دریافت: ۱۳۸۶/۷/۱۰

جمعیت‌شناختی وبلاگ‌نویس‌های فارسی زبان ایرانی». پایان‌نامه کارشناسی ارشد ارتباطات، دانشکده صدا و سیما، ۱۳۸۵.

۵. صراف‌زاده، مریم. «برخی کارکردهای آموزشی و پژوهشی وبلاگها». *مجله الکترونیکی پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران*، دوره پنجم، ۱ (۱۳۸۴). [قابل دسترسی در]:

[http://www.irandoc.ac.ir/data/e\\_j/vol5/sarrafzadeh.htm](http://www.irandoc.ac.ir/data/e_j/vol5/sarrafzadeh.htm)

۶. ضیایی‌پرور، حمید. *مجموعه مقالات مطالعات سایبر ژورنالیسم*. تهران: دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران، ۱۳۸۵.

۷. فرازونشیب‌های وبلاگ‌نویسی در ایران. *کیهان*. ۳۰ شهریور ۱۳۸۵. [قابل دسترسی در]: [www.wit.ir/detailnews.asp?id=861](http://www.wit.ir/detailnews.asp?id=861)

۸. کرمی، طاهره. «بررسی رویکردهای ممکن به پدیده وبلاگ از نقطه‌نظر خدمات کتابداری و اطلاع‌رسانی» پایان‌نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه تهران، ۱۳۸۴.

۹. همو. «وبلاگ‌های کتابداری ایرانی و نقش آنها در اطلاع‌رسانی به جامعه کتابداری ایران». ارائه شده در *همایش مبانی حرفه کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشگاه شهید بهشتی تهران (۲۲ و ۲۳ آذر ۱۳۸۵)*.

۱۰. نصر، مهران. «بررسی رابطه بین استفاده از اینترنت و رشد و انزوای اجتماعی در کاربران دانشجوی». پایان‌نامه کارشناسی ارشد علوم ارتباطات، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران، ۱۳۸۴.

11. Cole, Katherine L. "Providing the soapbox, developing their voice: an analysis of weblogs as a tool for response